

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos XLVIII. — Izdan in razposlan dne 23. maja 1902.

Vsebina: (Št. 104 in 105.) 104. Dopustilnica za lokalno železnico od Grobelnega čez Slatino in Rogatec do deželne meje v smeri proti Krapini. — 105. Ukaz zaradi uvedbe spečavanja svetle soli (Blanksalz) pri solinski upravi v Ausseeu.

104.

Dopustilnica z dne 10. maja 1902. l.

za lokalno železnico od Grobelnega čez Slatino in Rogatec do deželne meje v smeri proti Krapini.

Na podstavi Najvišega pooblastila podeljujem v porazumu z udeleženi ministristvi inženjerju Hugu vitezu Heiderju na Dunaju po pogojih in načinih, določenih v nastopnem, v zmislu določil zakona o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238), in pa zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.) zaproseno dopustilo za gradnjo in obrat lokomotivne železnice, katero bo kot lokalno železnico s pravilnim tirom napraviti od Grobelnega čez Slatino in Rogatec do deželne meje v smeri proti Krapini.

§. 1.

Za železnico, ki je predmet te dopustilnice, uživa koncesionar v členu V zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz leta 1895.) omejenje ugodnosti.

§. 2.

Koncesionar je dolžen, dokončati gradnjo cele dopuščene železnične proge najdalje v dveh letih

računaje od današnjega dne, in vsaj delni kos od Grobelnega do Rogatca izročiti javnemu prometu; začetek obrata na delnem kosu od Rogatca do deželne meje pa se lahko pridržuje do časa, ko se izroči v obrat na hrvatskem ozemlju nameravana stična proga v Krapino.

Na kosih, danih v obrat, je vzdrževati obrat nepretrgoma ves čas, dokler bo trajalo dopustilo.

Da se bode držal gorenjega roka za gradnjo in pa da izvrši in opremi železnico, kakor zahteva dopustilo, naj da koncesionar zagotovilo, položivši 60.000 K varščine v vrednostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novi varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevala zgoranja dolžnost, se sme izreči, da je zapala ta varščina.

§. 3.

Da izdela dopuščeno železnico, se dodeljuje koncesionarju pravica razlastitve po določenih do-
tičnih zakonitih predpisov.

Ista pravica se podeljuje koncesionarju tudi zastran tistih dovlatic, ki se morda naredé, in o katerih bi državna uprava spoznala, da je njih prava v javni koristi.

§. 4.

Koncesijonarju se je ob gradnji in obratu dopuščene železnice ravnati po vsebini te dopustilnice, po dopustilnih pogojih, postavljenih po ministrstvu za železnice, in pa po semkaj merečih zakonih in ukazih, zlasti po zakonu o dopuščanju železnic z dne 14. septembra 1854. l. (drž. zak. št. 238) in pa po redu za obrat železnic z dne 16. novembra 1851. l. (drž. zak. št. 1 iz l. 1852.), potem po zakonih in ukazih, ki se dadó morda v bodoče. Kar se tiče obrata, se odpuščajo varnostne naredbes in prometni predpisi, obseženi v redu za obrat železnic in v dotičnih dodatnih določilih, v toliko, v kolikor se bo to z ozirom na posebne prometne in obratne razmere, sosebnó na zmanjšano vozno brzino, zdelo dopustno ministrstvu za železnice, in gledé tega bodo veljali dotični posebni obratni predpisi, ki jih izdá ministristvo za železnice.

§. 5.

Koncesijonarju se daje pravica, da s posebnim dovolilom državne uprave in s pogoji, ki jih ta postavi, naredi delniško družbo, ki stopi v vse pravice in zaveznosti koncesijonarja.

Prednostne obligacije se ne smejo izdajati.

Koncesijonarju pa se priznava pravica, da do zneska, ki ga določi državna uprava, izda prednostne delnice, ki uživajo gledé obrestovanja in razdolžbe prednost pred osnovnimi delnicami.

Dividenda, ki pristoji prednostnim delnicam, predno nastane osnovnim delnicam pravica do dividende, pri čemer pa ne bodi nobenega doplačila iz doneskov poznejših let, se ne sme odmerjati z več nego s pet odstotki.

Znesek resnične in pa nominalne napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem veljaj to načelo, da se ne smejo razen stroškov, ki se res uporabijo za sestavo projekta, za gradnjo in uredbo železnice, všteti nabavo vozil, ter za dotacijo glavnične reserve, katero določi državna uprava, in se izkažejo, kakor gre, prištevti interkalarne obresti, ki se res izplačajo med grajenjem, in pa kar bo morda res kurzne izgube ob dobavi glavnice, postavljati v račun nikakršni drugi stroški.

Ako bi bilo po dogradbi železnice treba še drugih novih staveb, ali ako bi bilo treba pomnožiti obratne naprave, se smejo dotični stroški prištet

k napravni glavnici, če privoli državna uprava v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je odplačati v času, dokler bo trajalo dopustilo, po razdolžnem črtazu, ki ga odobri državna uprava.

Družbena pravila in pa obrazci osnovnih in prednostnih delnic potrebujejo odobrila državne uprave.

§. 6.

Vojaščina se mora prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporablanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se bo v tem oziru in pa gledé polajšil potujočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katera bodo vsak čas veljala pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila je uporabljati tudi na deželno brambo in črno vojsko obéh državnih polovic, na tirolske deželne strelce in na žandarje, in to ne samo ob potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi kadar potujejo te osebe službeno na svoj račun na orožne vaje in prigledne zборе.

Koncesijonar je dolžen, da pristopi k dogovoru, sklenjenemu med avstrijskimi železniškimi družbami zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z osebjem in z vozili za več vojaške prevoze, dalje da pristopi k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dne junija 1871. l. o prevozu takih bolnikov in ranjencev, katere je na račun vojaške blagajnice prevažati ležeče.

Vsakikrat veljajoči predpis za vojaške prevoze po železnicah, in pa vsakikrat veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesijonarja moč in veljavo z dnem, katerega se začne po dopuščeni železnici obrat. Predpisi enake vrste, ki se izdadó še-le po tem času, pa se ne objavijo v državnem zakoniku, zadobé za koncesijonarja veljavnost tedaj, kadar se mu priznanijo uradoma.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo v toliko, kolikor se zdi njih izpolnjevanje izvršljivo z ozirom na drugotnost te proge in na olajšila, dodeljena vsled tega gledé na napravo, opremo in vrsto obrata.

Koncesijonar je dolžen, oddajaje službe se ozi-rati v zmislu zakona z dne 19. aprila 1872. l. (drž.

zak. št. 60) na doslužene podčastnike iz vojske, vojne marine in deželne brambe.

§. 7.

Za prevažanje civilnih stražnih čet (varnostne straže, finančne straže i. e.) naj slično veljajo znižani tarifni postavki, veljajoči za vojaške prevoze.

§. 8.

Dopustilna doba in ž njo vred v §. 9., lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba zoper napravo novih železnic se določa na devetdeset (90) let, računa se od današnjega dne, ter mine po izteku tega roka.

Državna uprava sme izreči, da je izgubilo dopustilo moč tudi pred iztekom gorenjega roka, ako se ne bi izpolnile dolžnosti, v §. 2 ustanovljene o dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, kolikor bi se kak prestop roka ne mogel opravičiti v zmislu §. 11, lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 9.

Koncesijonar nima pravice, oddajati obrat dopuščene železnice tretjim osebam, razen če državna uprava to izrečno dovoli.

Državni upravi se pridržuje pravica, prevzeti obrat dopuščene železnice in ga v potem še ostali dopustilni dobi voditi na račun koncesijonarju zlasti v slučaju, če bi dobila direktno stično zvezo s kako železnico, ki jo vsak čas obratuje država.

V tem primeru mora koncesijonar stroške, ki so res nastali vsled tega obratovanja, eventualno katere je poprečno določiti, povrniti državni upravi.

V ostalem je načine, kako je voditi ta obrat, uravnati z obratno pogodbo, ki se sklene s koncesijonarjem.

§. 10.

Koncesijonar ima dolžnost, po pogojih in pridržkih, navedenih v členu XII. zakona z dne 31. decembra 1894. l. (drž. zak. št. 2 iz l. 1895.), vsaki-krat dopuščati državni upravi na njeno zahtevanje skupno porabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se še le napravijo in bodo v državnem obratu, in to takó, da bo imela

državna uprava pravico, prosto določevaje tarife, za primerno odškodnino odpravljati ali dajati odpravljati cele vlake ali posamezne vozove po skupno porabljeni železnici ali posameznih njenih kosih.

§. 11.

Državna uprava si pridržuje pravico, da sme dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat odana, odkupiti vsak čas po nastopnih določilih:

1. Da se določi odkupnina, se seštejejo letni čisti doneski, kar jih bo imelo podjetje v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti doneski najslabjših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donesek ostalih petih let.

2. Če bi se železnica odkupila po preteku začasne davčne prostosti, določene v §. 1, tedaj je ob preračunu letnih čistih donosov z davki, dokladi in drugačnimi javnimi davščinami, ki zadenejo odkupljeno železniško podjetje, ravnati kakor z obratnimi stroški.

Če ni bilo davčne dolžnosti gledé vseh let, privzetih v poprečni račun, tedaj je tudi za davka prosta leta preračunati davek z dokladi vred po odstotnem postavku prvega davku zavezanega leta ter ga odbiti od donosa.

K tako najdenemu poprečnemu čistemu donesku pa je z ozirom na desetodstotni davek, ki ga je plačevati od odkupne rente po §. 131, lit. a) zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220), prišteti pribitek v višini ene devetine teh čistih donoskov.

3. V zmislu spredaj stoječih določil ovedeni poprečni čisti donesek je potem koncesijonarju kakor odškodnino za odkup železnice v še ostali dobi dopustila izplačevati v polletnih obrokih 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta po dopelosti.

4. Ko bi se pa železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom ali kadar bi po spredaj stoječih določilih najdeni poprečni čisti donos, brez pribitka, navedenega v odstavku 2, ne dosegel vsaj letnega zneska, ki je enak letnini, potrebni za štiriodstotno obrestovanje in razdolžbo po državni upravi odobrene delnične glavnice ves čas, dokler bo trajalo dopustilo, tedaj bodi odškodnina, ki naj jo dá država za odkup železnice, v tem, da država izplačuje spredaj navedeno letnino v polletnih obrokih, 30. dne junija in 31. dne decembra vsakega leta

po dospelosti, ter da povrne koncesionarju rentnino, ki jo je plačevati od te odkupne rente.

5. Državi se nadalje pridržuje pravica, da sme kadarkoli na mesto še ne dospelih rentnih plačil, ki jih je po določenih spredaj stoječih točk plačevati koncesionarju, plačati glavnico, ki je enaka znesku glavnice, računaje obresti od obresti, po štiri odstotki na leto, diskontovane vrednosti tega plačila — seveda odbivši pribitek, obsežen morda v zmislu določil odstavka 2 v teh plačilih.

Ako se država odloči plačati to glavnico, plačaj jo v gotovini ali v državnih zadolžnicah, kakor si to izbere sama. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za povprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju uradno zaznamovali na dunajski borzi o državnih zadolžnicah enake vrste.

6. Po odkupu železnice in z dnem tega odkupa pride država, izplačavši odškodnino, predpisano v št. 1 do 5, brez daljnjega odplate v bremen čisto, oziroma samo še z nepoplačanimi ostanki z odobrilom državne uprave vzprejetih зайmov obremenjeno last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, všteti vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarja, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnice reserve, v kolikor niso bile že določile primerno uporabljene z odobrilom državne uprave.

7. Sklep državne uprave o izvrševanju pravice državnega odkupa, ki se mora zgoditi vselej z začetkom koledarskega leta, se v obliki izjave priobči železniškemu podjetju najpozneje do 31. dne oktobra neposredno zadnjega leta pred odkupom.

V tej izjavi se določa:

- a) čas, od katerega se opravi odkup;
- b) železniško podjetje, ki je predmet odkupa, in drugi imovinski predmeti, ki naj bodisi kakor pritiklina železniškega podjetja, bodisi v poplačilo terjatev države ali iz drugih pravnih naslovov preidejo na državo;
- c) znesek odkupnine, ki jo država plača železniškemu podjetju, eventualno s pridržkom poznejše izprave odkupne cene (št. 1 do 5), ki jo je ovedeti začasno, s povedbo plačilnega roka in plačilnega kraja.

8. Državna uprava si pridržuje pravico, vročivši odkupno izjavo postaviti ob enem posebnega

komisarja, ki naj pazi na to, da se stan imovine od tega časa počenši ne izpremeni na škodo državi.

Vsaka oddaja ali obremenba nepremičnih imovinskih predmetov, navedenih v odkupni izjavi, potrebuje od časa odkupne izjave pritrditve posebnega komisarja.

Isto velja o vsakem prevzetju novih dolžnosti, ki segajo čez mejo rednega opravnega obrata ali provzročujejo trajno obremenjenost.

9. Koncesionar je dolžen poskrbeti za to, da bo mogla državna uprava dne, ki je ustanovljen za odkup, prevzeti fizično posest vseh v odkupni izjavi navedenih imovinskih predmetov.

Ako bi koncesionar ne izpolnil te dolžnosti, ima državna uprava pravico, tudi brez privolitve koncesionarja in brez sodnega posredovanja prevzeti v fizično posest oznamene imovinske predmete.

Pocenši s časom odkupa se bo odkupljena železnica obratovala za račun države, in potemtakem so vsi obratni dohodki na korist, vsi obratni stroški pa na škodo državi.

Čisti doneski, ki se pokažejo po obračunu do časa odkupa, ostanejo železniškemu podjetju, ki pa mora tudi samo poravnati vse iz gradnje in obrata železnice do zgoranjega časa nastale obračunske dolžnosti in drugačne dolgove.

10. Vlada si pridržuje pravico, da na podstavi odkupne izjave (št. 7) vknjiži državno lastninsko pravico na vseh nepremičnih imovinskih predmetih, ki preidejo vsled odkupa na državo.

Koncesionar je dolžen, državni upravi, ako bi se to zahtevalo, na razpolago dati pravne listine, katere bi bile morda še potrebne z njegove strani.

§. 12.

Ko mine dopustilo in tistega dne, katerega mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, všteti vozila, gradivne zaloge in blagajnične zaloge, kake dovlačnice, ki so last koncesionarja, in postranska opravila in pa iz napravne glavnice narejene obratne in glavnice reserve v obsegu, povedanem v §. 11, odstavku 6.

Ko mine to dopustilo, in pa tudi, ko se odkupi železnica (§. 11), obdrži koncesijonar last pričuvnega zaklada, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in pa kar bi imel po obračunih terjati, potem tudi last posebnih naprav in poslopij, narejenih in pridobljenih iz lastne imovine, katera si je koncesijonar sezidal ali pridobil sam po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da te reči niso pritiklina železnice.

§. 13.

Državna uprava ima pravico se prepričati, da je gradnja železnice in pa obratna naprava po vseh delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo ali pa odpravijo.

Državna uprava ima tudi pravico, po odposlanem organu pregledovati gospodarstvo, in posebno po nadzornikih, pošiljanih ob stroških koncesijonarja, kakorkoli se ji zdi primerno, pregledovati, da se izvaja gradnja po projektu in pogodbi.

Ako se napravi delniška družba, ima komisar, ki ga postavi državna uprava, tudi pravico, kolikorkrat se mu zdi primerno, hoditi v seje upravnega sveta ali drugega zastopa, ki bo veljal za predstojništvo družbe, in pa v velike zборе, ter tam ustavljati vse sklepe in odredbe, nasprotne zakonom, dopustilu ali družbenim pravilom, oziroma kvarne javni koristi; toda v takem primeru je komisarjeva dolžnost, si izprostiti precej odločilo ministrstva za železnice, katero je dati brez odloga in katero veže družbo.

§. 14.

Državni upravi se nadalje pridržuje pravica, da se smé, ako bi se poleg vsega poprednjega svarila večkrat prelomile ali opustile v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene dolžnosti, poprijeti zoper to zakonom primernih naredeb ter po okolišnih izreči, da je izgubilo dopustilo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Witte s. r.

105.

Ukaz finančnega ministrstva z dne 15. maja 1902. l.

zaradi uvedbe spečavanja svetle soli (Blanksalz)
pri solinski upravi v Ausseeu.

V porazumu s kraljevim ogrskim finančnim ministrstvom se začne pri c. kr solinski upravi v Ausseeu na Štajerskem od 1. dne junija 1902. l. počenši splošno prodajati svetla sol po 18 K 60 h za metrski stot neomotana od tehtnice v skladišču.

Z ukazom z dne 8. septembra 1892. l. (drž. zak. št. 163) izrečena prepoved spečavanja jedilnih soli, dobivanih po 9 gl. 50 kr. za 100 kg iz soline Aussee, izven Štajerskega, Koroškega, Kranjskega, Goriškega in Gradiščanskega, Istre, Trsta in Dalmacije velja tudi za spečavanje te svetle soli.

Böhm s. r.

